

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ORAN Orta Anadolu
Kalkınma Ajansı
Central Anatolia Development Agency

Kayseri İli Erciyes Dağı 5 Yıldızlı Otel Ön Fizibilite Raporu

---

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

ORAN Orta Anadolu
Kalkınma Ajansı
Central Anatolia Development Agency

KAYSERİ İLİ ERCİYES DAĞI 5 YILDIZLI OTEL

Ön Fizibilite Raporu

2021

ŞUBAT

RAPORUN KAPSAMI

Bu ön fizibilite raporu, Bölgede turizm altyapısının geliştirilmesi amacıyla Kayseri ilinde Erciyes Dağı'na 5 yıldızlı otel kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Orta Anadolu Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YATIRIMIN KÜNYESİ.....	5
2. EKONOMİK ANALİZ	7
2.1. Sektörün Tanımı.....	7
2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler	8
2.3. Sektörün Profili	13
2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep	21
2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini.....	23
2.6. Girdi Piyasası	24
2.7. Pazar ve Satış Analizi	25
3. TEKNİK ANALİZ	27
3.1. Kuruluş Yeri Seçimi.....	27
3.2. Üretim Teknolojisi.....	30
3.3. İnsan Kaynakları	30
4. FİNANSAL ANALİZ.....	33
4.1. Sabit Yatırım Tutarı	33
4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi.....	35
5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ	37
KAYNAKLAR	39
EKLER.....	40

TABLolar

Tablo 1. İlgili NACE Kodu ve GTİP Numarası	7
Tablo 2. Teşvik Bölgeleri	8
Tablo 3. Bölgesel Teşvik Unsurları	9
Tablo 4. Turizm Sektörü Girdi Oranları	15
Tablo 5. Ülkelerin Ziyaretçi Sayıları (2019)	16
Tablo 6. Ülkelerin Turizm Gelirleri (2019)	16
Tablo 7. Ülkelerin 5 Yıldızlı Otel Sayıları (2019)	17
Tablo 8. Yıllara Göre Uluslararası Ziyaretçi Sayıları ve Turizm Gelirleri	17
Tablo 9. Yıllara Göre Turizm Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri	18
Tablo 10. 10.08.2020 Tarihi İtibarıyla Bakanlık Belgeli Konaklama Tesisleri Verileri	19
Tablo 11. Yıllara Göre Geceleme Kalış ve Doluluk Verileri	19
Tablo 12. Belge Türüne Göre 5 Yıldızlı Tesis ve Kapasite Verileri (2019)	19
Tablo 13. 5 Yıldızlı Tesis Geceleme Kalış ve Doluluk Verileri (2019)	20
Tablo 14. Kayseri’de Bulunan Konaklama Tesis ve Kapasite Verileri (2019)	20
Tablo 15. Kayseri’de Bulunan İşletme Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri (2019)	20
Tablo 16. Erciyes Kayak Merkezi’nde Bulunan İşletme Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri (2019)	21
Tablo 17. Türkiye’nin Yıllara Göre Turist Sayıları ve Turizm Gelirleri	22
Tablo 18. Türkiye’nin Ülkelere Göre Ziyaretçi Oranı (2019)	22
Tablo 19. Kayseri’nin Yıllara Göre Turist Sayıları	22
Tablo 20. Girdi Temin Koşulları ve Girdi Maliyetleri	25
Tablo 21. Hizmet Satış Bedelleri	26
Tablo 22. Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranları	26
Tablo 23. Oda Gelirleri	26
Tablo 24. Erciyes Kayak Merkezi’nde Bulunan Pistler	27
Tablo 25. Erciyes Kayak Merkezi’nde Bulunan Mekanik Tesisler	28
Tablo 26. Erciyes Kayak Merkezi’nde Bulunan Yürüyen Bantlar	28
Tablo 27. İl Nüfusunun Eğitim Kademelerine Göre Durumu	30

Tablo 28. Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 yaş arası) istatistikleri ve bu istatistiğin il nüfusuna oranı	31
Tablo 29. Genç Nüfus istatistikleri ve bu istatistiğin Çalışma Çağındaki Nüfusa Oranı.....	31
Tablo 30. Tam Kapasitede Personel Sayısı ve Personel Giderleri.....	32
Tablo 31. Arsa Yatırımı.....	34
Tablo 32. Sabit Tesis Yatırımı	34
Tablo 33. İşletme Sermayesi Yatırımı.....	35
Tablo 34. Gelir Kalemleri.....	35
Tablo 35. Gider Kalemleri.....	36
Tablo 36. Yatırımın Geri Dönüş Süresi	36

ŞEKİLLER

Şekil 1. Ülkelerin 5 Yıldızlı Otel Sayıları (2019).....	17
Şekil 2. Turizm İşletme Belgeli ve Belediye Belgeli Konaklama Tesislerinde Toplam Geceleme Sayısı (TÜİK).....	23
Şekil 3. 2024 Yılına Kader Kayseri İli Geceleme Sayısı Tahminleri.....	24
Şekil 4. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan Mekanik Tesisler.....	29
Şekil 5. Erciyes Kayak Merkezi.....	30
Şekil 6. Organizasyon Şeması.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Şekil 7. İhale Edilmesi Muhtemel Arsa Konumlar.....	34

ERCIYES DAĞI 5 YILDIZLI OTEL ÖN FİZİBİLİTE RAPORU

1. YATIRIMIN KÜNYESİ

Yatırım Konusu	Erciyes Kayak Merkezinde hizmet verecek 5 yıldızlı bir otel	
Üretilcek Ürün/Hizmet	İnsanların sürekli konutlarının bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahat ve gittikleri yerlerde geçici konaklamalarından doğan ihtiyaçlarının karşılanması hizmeti	
Yatırım Yeri (İl - İlçe)	Kayseri - Melikgazi	
Tesisin Teknik Kapasitesi	120 oda / 220 yatak	
Sabit Yatırım Tutarı	6.000.000 \$	
Yatırım Süresi	18 Ay	
Sektörün Kapasite Kullanım Oranı	% 64	
İstihdam Kapasitesi	55 kişi	
Yatırımın Geri Dönüş Süresi	8 yıl	
İlgili NACE Kodu (Rev. 3)	55.10 Oteller ve benzer konaklama yerleri	
İlgili GTİP Numarası	-	
Yatırımın Hedef Ülkesi	Yatırımın hedef ülkesi Türkiye'dir. Kayseri ili sınırları içerisinde yer alan Erciyes Kayak Merkezinde yapılacaktır.	
Yatırımın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Etkisi	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki
	Amaç 3: Sağlık ve Kaliteli Yaşam Amaç 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı Amaç 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	Amaç 1: Yoksulluğa Son Amaç 2: Açlığa Son Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme Amaç 15: Karasal Yaşam Amaç 17: Amaçlar için Ortaklıklar
Diğer İlgili Hususlar	Erciyes Kayak Merkezi son Erciyes Master Planı kapsamında yapılan yatırımlar ile dünya çapında aranan bir kayak merkezi haline gelmiştir. Gerek yurtiçi gerekse çevre illerden gelen turistler ile giderek ismini duyurmaktadır.	

Subject of the Project	A 5-star hotel to serve in Erciyes Ski Center	
Information about the Product/Service	The service of meeting the needs of people arising from their travels outside their permanent residences and their temporary accommodation in the places they go.	
Investment Location (Province-District)	Kayseri - Melikgazi	
Technical Capacity of the Facility	120 rooms / 220 beds	
Fixed Investment Cost (USD)	6.000.000 \$	
Investment Period	18 Months	
Economic Capacity Utilization Rate of the Sector	64%	
Employment Capacity	55	
Payback Period of Investment	8 years	
NACE Code of the Product/Service (Rev.3)	55.10 Hotels and Similar Accommodation	
Harmonized Code (HS) of the Product/Service	-	
Target Country of Investment	Investment target country is Turkey. It will be held in Erciyes Ski Center located within the borders of Kayseri province.	
Impact of the Investment on Sustainable Development Goals	Direct Effect	Indirect Effect
	Goal 3: Good Health and Well Being Goal 9: Industry, Innovation and Infrastructure Goal 11: Sustainable Cities and Communities	Goal 1: No Poverty Goal 2: Zero Hunger Goal 8: Decent Work and Economic Growth Goal 15: Life on Land Goal 17: Partnerships for the Goals
Other Related Issues	Erciyes Ski Center has become a sought-after ski resort worldwide with the investments made within the scope of the latest Erciyes Master Plan. It makes its name known gradually with tourists from both domestic countries and near cities.	

2. EKONOMİK ANALİZ

2.1. Sektörün Tanımı

Turizm, insanların sürekli konutlarının bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahat ve gittikleri yerlerde geçici konaklamalarından doğan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerdir. Günümüzde çok yönlü bir görünüm arz eden turizm özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren ülke ekonomilerinin karşılaştığı ekonomik sorunların çözümünde ve darboğazların aşılmasında adeta bir çıkış noktası haline gelmiştir.

Farklı sebeplerle seyahat eden insanlara konaklama imkânı sağlayan oteller “Aslî fonksiyonları müşterilerin konaklama ihtiyaçlarını sağlamak olan, bu hizmetin yanında, yeme-içme, spor ve eğlence ihtiyaçları için yardımcı ve tamamlayıcı birimleri de bünyelerinde bulundurabilen tesisler” olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde oteller konaklama haricinde eğlence, yemek, spor aktiviteleri, kongre, toplantı gibi farklı imkânlar da sunmaktadır. Mevcut durumda faaliyette olan otellerin birçoğunda iş yaşamına yönelik aktivitelerin de gerçekleştiriliyor olmasına rağmen dünyada ve Türkiye’de otelcilik sektörünün gelişmesi turizm sektöründe meydana gelen gelişmelerle doğru orantılıdır.

Türkiye, turizm sektörüne ülke ekonomisi içinde gereken önemi vermiş, ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme süreci içinde turizm yatırımları da artan bir ölçüde gelişme göstermiştir. Son yıllarda artan konaklama tesislerine ve turist sayısına paralel olarak turizmden elde edilen gelirlerde de olumlu yönde gelişmeler olmuştur.

Kış turizmi, kar yağışına bağlı olarak dağların kar alabilen yükselti kuşağında ağırlık kazanan bir turizm çeşididir. Kayak sporunu yapmaya müsait, kar şartlarının ve eğitim alanlarının uygun olduğu bölgelere yapılan seyahatler, konaklama, yeme-içme, dinlenme, eğlenme, gezme-görme gibi aktivitelerden oluşan ve yılın belli bir döneminde gerçekleştirilen faaliyetlerin tümüdür. Kış turizmi denildiğinde akla ilk gelen faaliyet olan kayak, kış turizminin gelişmesindeki en önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle belirli bir yüksekliği olan, kayak yapmaya müsait dağlar diğer faktörlerle birlikte kış turizminin gelişebildiği yerlerdendir.

Tablo 1. İlgili NACE Kodu ve GTİP Numarası

İlgili NACE Kodu (Rev. 3)	55.10 Oteller ve benzer konaklama yerleri
İlgili GTİP Numarası	-

Kayseri Erciyes Kış Sporları Merkezi

Erciyes Kayak Merkezi, Kayseri il merkezine 25 km uzaklıkta Erciyes dağı üzerinde yer almaktadır. Merkezdeki 23.750 metre hat uzunluğundaki teleferik sisteminin taşıma kapasitesi 26.750 kişi/saattir. Merkezdeki otellerin yatak kapasitesi ise 1.000’dir. Merkez şehre çok yakın olduğundan şehrin konaklama olanaklarından da yararlanmak mümkündür.

Erciyes Kayak Merkezi’nin toplam pistlerinin uzunluğu 53 km’yi bulmakta ve bu pistlerin %36’sı Mavi-Kolay(%15-35 derece eğim), %42’si Kırmızı-Orta Zor (%35-60 derece eğim), %22’si Siyah-Zor (%60 ve fazlası eğim) pistlerden oluşmaktadır. Pistler 2.100-3.345 metre başlangıç ve bitiş rakımları arasında yer almaktadır.

2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler

2.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi

Yatırımların teşvik edilmesine yönelik olarak Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'da 22/06/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan, 2018/11816 ve 2018/11930 sayılı iki Bakanlar Kurulu Kararıyla bazı değişiklikler yapılmıştır. (Resmî Gazete) Söz konusu teşvik kararnamesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yer aldığı 20/06/2012 tarih ve 28329 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'de de 10/06/2018 tarih ve 30447 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikler yapılmıştır.

Teşvik Sistemi 19/06/2012 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanmış ve 01/01/2012 tarihinden sonra gerçekleştirilen yatırımları kapsamaktadır. Yatırım Teşvik Programının uygulanması amacıyla bölgeler, sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak bölgelere ayrılmıştır. Daha önce 4 olan bölge sayısı 2017 yılı Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE) sıralaması baz alınarak 6'ya çıkarılmıştır. Kayseri bu bölge düzenlemesine göre 2. bölgede yer almaktadır.

Tablo 2. Teşvik Bölgeleri

1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
İstanbul	Denizli	Mersin	Amasya	Sinop	Adıyaman
Ankara	Sakarya	Trabzon	Hatay	Giresun	Ardahan
İzmir	Yalova	Adana	Nevşehir	Osmaniye	Diyarbakır
Kocaeli	Bolu	Zonguldak	Afyonkarahisar	Çankırı	Kars
Antalya	Konya	Uşak	Elazığ	Tokat	Iğdır
Bursa	Aydın	Gaziantep	Kırşehir	Niğde	Bingöl
Eskişehir	Isparta	Samsun	Malatya	Kahramanmaraş	Batman
Muğla	<u>Kayseri</u>	Burdur	Sivas	Tunceli	Şanlıurfa
Tekirdağ	Kırklareli	Kırıkkale	Bartın	Ordu	Mardin
	Bilecik	Düzce	Erzincan	Erzurum	Siirt
	Çanakkale	Karaman	Kastamonu	Kilis	Bitlis
	Edirne	Rize	Artvin	Yozgat	Van
	Karabük	Kütahya	Çorum	Gümüşhane	Hakkâri
	Manisa		Aksaray	Bayburt	Muş
	Balıkesir				Ağrı
					Şırnak

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Tabloda bölgesel teşvik unsurlarının bölgelere göre kapsadığı destekler verilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere Kayseri'nin bulunduğu 2. bölge KDV İstisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği ve yatırım yeri tahsis gibi destek unsurlarını alabilmektedir.

Bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımlar ile ilgili kanunun EK-4 ünde yer alan yer alan teşvik edilmeyecek yatırım konuları ve teşviki için öngörülen şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, 5 inci maddede belirtilen sabit yatırım tutarları ve üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın aşağıdaki destek unsurlarından yararlandırılabilir.

Teşvik Unsurları;

- Gümrük vergisi muafiyeti
- Katma Değer Vergisi (KDV) istisnası
- Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için)

Bölgesel teşvik uygulamaları:

Tablo 3 de verilen bölgelere göre ilin bulunduğu bölgedeki şartları sağlamaları halinde aşağıdaki desteklerden yararlandırılabilir.

Tablo 3. Bölgesel Teşvik Unsurları

Bölgesel Yatırımlara Sağlanan Destekler Unsurları		Bölgeler					
Destek Unsurları		1.Bölge	2.Bölge	3.Bölge	4.Bölge	5.Bölge	6.Bölge
KDV İstisnası %18		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti %2		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Vergi İndirimi	Vergi İndirim Oranı	%50	%55	%60	%70	%80	%90
	Yatırıma Katkı Oranı	%15	%20	%25	%30	%40	%50
	Yatırım dönemi vergi indirimi	Yok	%10	%20	%30	%50	%80
	İşletme dönemi vergi indirimi	%100	%90	%80	%70	%50	%20
Sigorta Primi	Uygulama Süresi	2 Yıl	3 Yıl	5 Yıl	6 Yıl	7 Yıl	10 Yıl
İşveren Hissesi Desteği	Destek Tutarının Azami Miktarı	%10	%15	%20	%25	%35	%50
Yatırım Yeri Tahsis		Var	Var	Var	Var	Var	Var

Bölgesel Yatırımlara Sağlanan Destekler Unsurları		Bölgeler					
Destek Unsurları		1.Bölge	2.Bölge	3.Bölge	4.Bölge	5.Bölge	6.Bölge
Faiz Desteği	İç Kredi	Yok	Yok	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi	Yok	Yok	2 Puan	2 Puan	2 Puan	2 Puan
	Azami Destek Tutarı (Bin TL)	Yok	Yok	500	600	700	900
Sigorta Primi Desteği		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	10 Yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var
İnşaat-Yapı Harçları Muafiyeti		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Emlak Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var	Var	Var	Var
Damga Vergisi Muafiyeti		Var	Var	Var	Var	Var	Var

2.2.2 Diğer Destekler

KOSGEB Kapsamında Sağlanan Destek ve Hizmetler

3624 sayılı “Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanuna” 2009 yılında yapılan değişiklikler ile; KOBİ tanımında yer alan “sanayi” ibaresi çıkartılarak yalnızca “işletme” ibaresi kullanılmış, KOSGEB hizmetleri kapsamına hizmet sektörü de dâhil edilmiştir. Böylelikle hizmet sektörü aktörlerinden olan turizm işletmeleri de KOSGEB destek ve hizmetleri kapsamında yer almıştır.

2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Sağlanan Teşvikler

Turizm sektöründeki yatırımlar için, 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sunulan teşviklerin bir özeti aşağıda listelenmiştir.

- Turizm yatırımları için arazi tahsis: Devlet tarafından kamu arazileri nispeten düşük bedellerle 49 yıllığına turizm amaçlı tesislere sunulmaktadır.
- Telekomünikasyon kolaylıkları: Telefon ve teleks talepleri ile ilgili olarak her türlü işlem ve tahsis önceliği sunulmaktadır.
- İhracatçılara ayrıcalıklar: Belgesi bulunan işletmelerden, bu amaç doğrultusunda her sene Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen döviz miktarını sağlayanlar, ihracatçı statüsünde değerlendirilmektedir.
- Yabancı personel çalıştırma: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın görüşü doğrultusunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca verilen izinle yabancı uzman personel ve sanatkârlar belgeli işletmelerde çalıştırılabilmektedirler. Kanunun Türk vatandaşları için geçerli kıldığı bazı yükümlülükler ise söz konusu olan yabancı personel için

geçerli olmamaktadır. Söz konusu kapsamda çalıştırılan yabancı personelin miktarı da toplam personelin %10'unu geçmemelidir (Bakanlık kararı ile %20'ye kadar yükseltilebilir). Bu personel işletmenin faaliyete geçişinden 3 ay öncesinden itibaren çalışmaya başlayabilir.

- Turizm kredileri: T.C. Turizm Bankası AŞ. turizm merkezlerinde ve kültür- turizm koruma ve gelişim bölgelerindeki belgesi bulunan yatırımlara tahsis edilmek üzere, yabancı kaynaklardan döviz kredileri alabilmektedirler.

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda Yer Alan Muafiyetler

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Geçici muafıklar" başlıklı 5. maddesinin (b) fıkrasına göre; Turizmi Teşvik Kanununun "Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerine dahil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır." hükümlerine göre işletmeler emlak vergisinden muaf tutulmaktadır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası (EXIMBANK) Tarafından Sağlanan Kredi İmkanları

Türk Eximbank, çalışmalarını çeşitlendirerek sürdürmek amacıyla "Turizm Kredisi" programını uygulamaya koymuştur. Kredi TL ve döviz cinsinden kullanılmaktadır.

Söz konusu kredi uygulaması ile

- TÜRİSAB üyesi A grubu işletme belgesi sahibi seyahat acenteleri ile tur operatörleri (Yurt dışından getirilen turistlere yurt içi ve dışında verilen her türlü acentelik faaliyetlerine ilişkin hizmet karşılığında)
- Özel hava yolu şirketleri (Yurt dışından taşınan yolculara verilen her türlü ulaşım faaliyetlerine ilişkin hizmetleri karşılığında),
- Turizm işletmeleri,

yurtdışından getirilen turistlere yurt içinde verilen her türlü konaklama, yeme, içme ulaşım, yurt dışı tanıtım ve pazarlama vb. hizmetleri karşılığında kredi imkanından yararlanabilmektedirler. Turizm TL/Döviz kredilerinin anapara bakiyeleri toplamı 15.000.000 ABD Dolarını aşamaz. Kredi vadesi azami 540 gündür. Ayrıca, 360 gün (iki taksit), 120 ve 180 gün vade seçenekleri de mevcuttur.

Yabancı Sermaye Yatırımlarının Teşviki

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca "Uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe; Yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım yapılması serbesttir" hükmünden hareketle konuya ilişkin teşviklerle ilgili uygulama Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Destekleri

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, Proje Finansmanı ve Kredilendirme kapsamında turizm yatırımcılarına destek sağlamaktadır. Faaliyette olan turizm tesislerinin renovasyon yatırımlarının kredilendirilmesi, binalarda enerji verimliliğini arttırmaya yönelik yatırımlar ile sürdürülebilir turizmin yaratılması ve korunması yönünde önemli destekler verilmektedir. Bu kapsamda kredi talep edilmesi için aşağıdaki şartların karşılanması gerekmektedir. Yatırımcının;

- Anonim Şirket olması,
- Turizm Yatırımları için Turizm Bakanlığı'ndan Yatırım ve/veya İşletme Belgesi bulunması,
- Belirli bir fondan kredi verilecekse fonun işleyişi ile ilgili kararname ve tebliğde belirtilen şartları taşıması,

- Şirket hakkında yapılacak istihbarat sonuçları ve proje ile ilgili teknik, ekonomik ve mali değerlendirme sonuçlarının olumlu olmasıdır.

Kalkınma Ajansı Destekleri

Kalkınma Ajansları bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanması için toplam 26 bölgede kurulan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren bölgesel kalkınma ajanslarıdır. Erciyes Dağının bulunduğu il olan Kayseri ili Orta Anadolu Kalkınma Ajansı sorumluluk alanı içerisindedir.

Kalkınma Ajanslarının sağladığı destekleri;

- Proje teklif çağrısı yöntemiyle sağlanan doğrudan finansman desteği
- Doğrudan faaliyet desteği
- Güdümlü proje desteği
- Faiz desteği ve faizsiz kredi desteği(dolaylı finansman)
- Teknik destekler (Planlama Çalışmaları, Plan Uygulamaları, Yerel/Bölgesel Kalkınma Çalışmaları, Eğitim ve Danışmanlıklar)

Kalkınma Ajansı destek konuları Bölgeden Bölgeye ve yıldan yıla değişmektedir. Bu kapsamda Turizm alanında verilecek desteklerin takibi Kalkınma Ajansları web siteleri üzerinden takip edilmelidir.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Kırsal Turizm Desteği

Mikro girişimciler veya çiftçiler tarafından kurulacak pansiyon, “yatak ve kahvaltı” konaklama ve restoran hizmetlerinin gelişimi, çiftlik turizmi tesislerinin kurulması ve geliştirilmesi ve turistik rekreasyonel faaliyetler (spor aktiviteler, doğa gezisi, tarihi geziler gibi) için kurulan tesisler desteklenmektedir.

Elektrik, Havagazı ve Su Ücretleri Desteği

Turizmi Teşvik Kanunu’nun 16.ncı maddesinde yer alan, “Turizm belgeli yatırım ve işletmeler elektrik, gaz ve su ücretlerini o bölgedeki sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden öderler.” hükmüne istinaden, işletmelere elektrik enerjisi desteği sağlanmaktadır.

06/09/2013 tarihli ve 28757 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan “2013/5265 sayılı Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri Belgeli İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği Hakkında Karar” ile Çevreye Duyarlı Konaklama Tesislerinin teşvik edilmesi ve sayılarının artırılması amacıyla Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri Belgeli İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği sağlanmaktadır.

2013/5265 sayılı karara göre; Kültür ve Turizm Bakanlığınca Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri Belgesi ile belgelendirilmiş turizm işletmelerinde, tüketilen elektrik enerjisi giderlerinin; tesisin bulunduğu ildeki mesken ve sanayi abonelerine uygulanan tarifelerden en düşüğü ile kendi abone grubuna uygulanan tarife arasındaki fark işletmelere elektrik enerjisi desteği tutarı olarak ödenmektedir.

Yurt dışı Turizm Fuarlarına Katılım Desteği

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından iştirak edilen veya desteklenen yurtdışı turizm fuarlarına Bakanlık standı dışında katılan ilgili sektör meslek birliğinin/derneğinin öncülüğünde grup olarak bölge tanıtımı yapacak işletmelerin; yer kirası ile stand inşası ve dekorasyonuna ilişkin toplam giderlerinin Bakanlık tarafından uygun görülmesi halinde %50’si ödenir. Bu miktar her fuar için 20.000 (yirmibin) ABD Dolarını geçemez. Bakanlık tarafından iştirak edilen veya desteklenen yurtdışı turizm fuarlarına Bakanlık standı dışında bireysel olarak katılan işletmelerin; Yer kirası ile stand inşası ve dekorasyonuna ilişkin toplam giderlerinin Bakanlık tarafından uygun görülmesi halinde %50’si ödenir. Bu miktar her fuar için 10.000 (onbin) ABD Dolarını geçemez.

2.3. Sektörün Profili

2.3.1. Sektörün Genel Yapısı

Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğe göre tesis türleri; asli konaklama tesisleri, yeme-içme ve eğlenme tesisleri, sağlık ve spor tesisleri, kongre ve sergi merkezleri, rekreasyon tesisleri, kırsal turizm tesisleri, özel tesisler, bileşik tesisler ve diğer tesisler şeklinde sınıflandırılmıştır. Ön fizibilitenin konusunu oluşturan tesis yönetmeliğe göre asli konaklama tesisleri içerisinde yer almaktadır.

Türkiye’de olduğu gibi Kayseri’de de otelcilik sektörünü yerli ve yabancı ziyaretçiler oluşturmaktadır. Şehirleri ziyaret eden turist sayısı şehrin sosyo-ekonomik imkanlarına göre değişiklik göstermektedir. Benzer şekilde ziyaretçilerin sosyo- ekonomik yapısı ile birlikte konaklama tercihleri de farklılık göstermektedir.

Kış turizmi ise, kar yağışına bağlı olarak dağların kar alabilen yükselti kuşağında ağırlık kazanan bir turizm çeşididir. Kayak sporunu yapmaya müsait, kar şartlarının ve eğitim alanlarının uygun olduğu bölgelere yapılan seyahatler, konaklama, yeme-içme, dinlenme, eğlenme, gezme-görme gibi aktivitelerden oluşan ve yılın belli bir döneminde gerçekleştirilen faaliyetlerin tümüdür. Kış turizmi denildiğinde akla ilk gelen faaliyet olan kayak, kış turizminin gelişmesindeki en önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle belirli bir yüksekliği olan, kayak yapmaya müsait dağlar diğer faktörlerle birlikte kış turizminin gelişebildiği yerlerdendir.

2.3.2. Sektöre Ait Ürün Yelpazesi Ve Ürünlerin Kullanım Alanları

Otelcilik sektöründe farklılık oluşturan unsur kimlere hizmet sunulduğu dolayısıyla ziyaretçilerin sosyo-ekonomik durumudur. Ziyaretçiler gelir düzeylerine göre konaklama tercihlerini ve satın almalarını yapmaktadır. Sektör; fiyat ve kalite seviyesini yıldız sayısı ile belirlemektedir.

Turizm işletme belgesine sahip oteller ‘turistik oteller’ olarak adlandırılır. Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrol ve denetimindeki bu oteller dünya standartlarına uygun olarak ülkemizde de beş farklı yıldız sistemine göre sınıflandırılmıştır. “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik”te belirtilen genel niteliklerin yanında şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1. Bir yıldızlı oteller
2. İki yıldızlı oteller
3. Üç yıldızlı oteller
4. Dört yıldızlı oteller
5. Beş yıldızlı oteller

Bulunduğu sınıf için belirtilen şartları da sağlaması gereken otellerin yıldız sistemine göre genel kabul görmüş özellikleri şöyledir;

Bir Yıldızlı

Oteller Aşağıdaki asgari nitelikleri taşır:

- En az on oda,
- Resepsiyon ile bekleme bölümünden oluşan lobi,
- Oturma alanı ve bu alanda sıcak ve soğuk içecek hizmeti.

İki Yıldızlı Oteller

Bir yıldızlı oteller için gereken şartlarla birlikte aşağıdaki asgari nitelikleri taşır:

- Girişte rüzgarlık, hava perdesi, döner kapı veya benzeri düzenleme,

- Yönetim odası,
- Odalarda televizyon,
- Odalarda saç kurutma makinesi,
- Yatak katlarında kat hizmetleri ofisi veya dolap,
- Genel mahallerde internet hizmeti.

Üç Yıldızlı Oteller

İki yıldızlı oteller için gereken şartlarla birlikte aşağıdaki asgari nitelikleri taşır:

- Kahvaltı salonu (yeterli büyüklükte oturma alanı ve servis mutfağı veya lokanta bulunması durumunda bu mahaller kahvaltı verme amaçlı da kullanılabilir, yazlık tesislerde bu amaçla kullanılan salonun bir kısmı açık olabilir),
- İklim koşullarına göre genel mahallerde klima,
- Odalarda en az bir sandalye veya koltuk ve valizlik,
- Odalarda kıymetli eşya kasası,
- Odalarda internet hizmeti,
- Çamaşır yıkama ve ütöleme hizmeti ile bu hizmete ilişkin çamaşır torbası ve fiyat listesi.

Dört Yıldızlı Oteller

Üç yıldızlı oteller için gereken şartlarla birlikte aşağıdaki asgari nitelikleri taşır:

- İlave bir yönetim odası,
- Tesis yatak kapasitesinin aynı anda en az yüzde otuzuna hizmet veren lokanta veya lokantalar,
- Yatak katlarında kat hizmetleri ofisi (ayrık, yaygın ve az katlı yerleşimler şeklinde düzenlenmiş tesislerde hizmetin aksamaması kaydıyla kat ofisinin her katta bulunması zorunlu değildir),
- Bagaj odası ve bu mahalde emanet hizmeti ile bagaj taşıma hizmeti,
- Odalarda ve genel mahallerde klima,
- Odalarda ve banyolarda; bornoz, diş temizlik kiti, traş kiti, tırnak törpüsü, cımbız, tırnak makası, tek kullanımlık terlik, dikiş kiti, ayakkabı sileceği, ayakkabı cilası, duş bonesi, duş köpüğü, duş jeli, vücut losyonu, saç kremi, makyaj temizleme pamuğu, kulak temizliği pamuğu, hijyen poşeti, kutu kâğıt mendil, bloknot-kalem, uyku gözlüğü, şemsiye gibi toplam en az on çeşit buklet malzemesi,
- Kuru temizleme hizmeti ve bu hizmete ilişkin fiyat listesi,
- Toplam personelin en az yüzde on beşi oranında konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel,
- Konusunda eğitilmiş veya en az beş yıl deneyim sahibi idari personel,

Beş Yıldızlı Oteller

Yapı, tesisat, donatım, dekorasyon ve hizmet standardı olarak üstün özellikler gösteren en az yüz yirmi odalı otellerdir. Dört yıldızlı oteller için gereken şartlarla birlikte aşağıdaki nitelikleri taşır:

- En az altmış oda,
- Kat sayısı itibarıyla müşteri asansörü zorunlu olanlarda servis alanları ile bağlantılı servis asansörü (Müşteri asansörü zorunlu olmayan tesislerde servis merdiveni yeterli görülür, konaklama üniteleri ayrık, yaygın ve az katlı yerleşimler şeklinde düzenlenen tesislerde servis merdiveni veya asansörü ile ilgili esaslar tebliğ ile belirlenir),
- Odalarda mini bar ile içecek türlerine uygun servis malzemesi,
- Odalarda sehpa ile sofa veya kanepeler ya da kişi başına bir koltuktan oluşan oturma

- grubu,
- Odalarda uluslararası kanal erişimi olan panel televizyon,
  - Odalarda ve banyolarda ilave en az beş çeşit buklet malzemesi,
  - Odalarda müşterinin sıcak içecek hazırlamasına imkân sağlayan donanım ve servis malzemesi,
  - Odalarda boy aynası,
  - Yatak başucunda priz,
  - Yatak başucunda banyo hariç oda aydınlatmasının kontrolü imkânı,
  - Banyolarda resepsiyonla bağlantılı telefon veya odalarda telsiz telefon,
  - Oda servisi hizmeti ve bu hizmete ilişkin bilgilendirme ile menü,
  - Yatak kat koridorlarında resepsiyonla bağlantılı telefon,
  - Toplam personelin en az yüzde otuzu oranında konusunda eğitim almış veya sertifikalı personel,
  - Resepsiyondan ayrı bir mahalde konusunda eğitilmiş ve deneyimli personel tarafından verilen müşteri ilişkileri ve danışmanlık hizmetleri,
  - Oda sayısının yüzde onu oranında otopark hizmetinin görevli personel aracılığıyla sağlanmasına yönelik hizmet,
  - Müşteri girişinden ayrı personel ve malzeme girişi.

2.3.3. Sektörün İleri ve Geri Bağlantılarının Bulunduğu Sektörler

TÜİK girdi-çıkış tabloları (2012) kullanılarak yapılan bir çalışmaya göre turizm sektörünün diğer sektörlerden aldığı girdi oranları aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 4. Turizm Sektörü Girdi Oranları

Sektör	Girdi Oranı
Ticaret	1,86
Ulaştırma ve Haberleşme	1,63
Hizmetler	1,44
Tekstil ve Deri	1,42
Tarım	1,30
Bankacılık ve Sigortacılık	0,85
Elektrik, Gaz ve Su	0,84

Sonuçlara göre turizm sektöründe bir birimlik üretim artışı olması için ticaret sektöründen 1,86 birim, ulaştırma ve haberleşme sektöründen ise 1,63 birim girdi kullanılması gerekmektedir. Bunlarla birlikte turizm sektörü; hizmetler, tekstil ve deri, tarım, bankacılık ve sigortacılık ile elektrik, gaz ve su sektörlerinden doğrudan girdi sağlamaktadır.

Yine aynı tablolar kullanılarak yapılan başka bir çalışmaya göre; konaklama ve yiyecek hizmetleri, seyahat acentesi tur operatörü diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili hizmetler, yaratıcı sanatlar gösteri sanatları ve eğlence hizmetleri, kütüphane arşiv müze ve diğer kültürel hizmetler, kumar ve müşterek bahis hizmetleri ve spor hizmetleri ile eğlence ve dinlence hizmetleri, turizm sektörünün alt sektörlerini oluşturmaktadır.

2.3.4. Dünyada Sektörün Büyüklüğü, Sektörde Öne Çıkan Ülkeler ile Bu Ülkelerin Dünya Pazarından Aldıkları Paylar

Kayak turizmi denince ilk akla gelen bölgelerden biri olan Avrupa, sahip olduğu kayak merkezi sayısı, pist uzunluğu ve lift sayısı ile dünyada ilk sırada yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Turizm Örgütü'nün (UNWTO) 2019 rapor ve verilerine göre dünyada ziyaretçi sayısı 2018 yılına göre % 4 oranında artışla 1,5 milyarı aşmıştır.

Ziyaretçilerin ülkelere göre dağılımında Fransa 90 milyondan fazla ziyaretçi sayısı ile en çok ziyaret edilen ülke olurken, 83,8 milyon ziyaretçi sayısı ile İspanya ikinci sırada yer almaktadır. İlgili rapora göre 2019 yılında en çok ziyaretçi alan 10 ülke ve ziyaretçi sayıları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 5. Ülkelerin Ziyaretçi Sayıları (2019)

Ülke	Ziyaretçi Sayısı (milyon)	Ülke	Ziyaretçi Sayısı
Fransa	90,2	Türkiye	52,5
İspanya	83,8	Meksika	44,9
A.B.D.	78,7	Tayland	39,7
Çin	67,5	Almanya	39,4
İtalya	64,6	Birleşik Krallık	36,9

Diğer yandan Dünya Turizm Örgütü ve Dünya Bankası verilerine göre 2018 yılı dünya toplam turizm geliri yaklaşık 1,7 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı için turist sayısı ile turizmden en çok gelir elde eden ülkeler listesi oldukça farklı sıralanmaktadır. Avustralya ve Japonya, en fazla turist çeken ülkeler listesinde ilk 10 sırada yer alamazken, en fazla turizm gelirine sahip 10 ülke arasında yer almaktadır. Benzer şekilde Türkiye ve Meksika en çok turist çeken ülkeler listesinde yer alırken, turizm geliri bakımından ilk 10'da yer almamaktadır. Dünya Turizm Örgütü verilerine göre en çok turizm geliri elde eden ülkeler tablosu aşağıdadır. Türkiye bu listede 36,5 milyar dolar gelir ile 14. sırada yer almaktadır.

Tablo 6. Ülkelerin Turizm Gelirleri (2019)

Ülke	Turizm Geliri (milyar \$)	Ülke	Turizm Geliri
A.B.D.	264,6	İtalya	50,9
İspanya	81,4	Birleşik Krallık	49,6
Fransa	72,9	Avustralya	48,1
Tayland	66,2	Japonya	45,5
Almanya	60,3	Çin	40,7

Ön fizibilitenin konusunu oluşturan beş yıldızlı otel sayıları için Hollanda merkezli BoldData firmasının 2019 yılında derlediği verilerden faydalanılmıştır. Buna göre beş yıldızlı otel sayısına göre ilk 10 ülke

aşağıdaki tabloda verilmiştir. Türkiye 705 adet beş yıldızlı otel sayısı ile bu sıralamada 12. sırada yer almaktadır.

Tablo 7. Ülkelerin 5 Yıldızlı Otel Sayıları (2019)

Ülke	Beş Yıldızlı Otel Sayısı	Ülke	Beş Yıldızlı Otel Sayısı
Çin	2.189	Fransa	998
Birleşik Krallık	1.212	Meksika	938
Avustralya	1.175	A.B.D.	806
Danimarka	1.029	Hırvatistan	806
Almanya	1.014	Endonezya	750

Şekil 1. Ülkelerin 5 Yıldızlı Otel Sayıları (2019)

2.3.5. Dünyada Son Beş Yılda Gerçekleşen Üretim (Miktar ve Para Birimi Cinsinden Değer Olarak) Rakamları ile İleriye Yönelik Tahmin ve Beklentiler

Dünya geneli ziyaretçi sayılarını ve elde edilen turizm gelirlerini yıllara göre gösteren tablo aşağıdadır.

Tablo 8. Yıllara Göre Uluslararası Ziyaretçi Sayıları ve Turizm Gelirleri

Yıl	Ziyaretçi Sayısı (milyon)	Turizm Geliri (milyar \$)
2015	1.228	1.392
2016	1.272	1.418

2017	1.363	1.536
2018	1.442	1.649
2019	1.510	1.507

Dünya Turizm Örgütü Coronavirüs salgını sebebiyle 2020 yılı için turist sayısında uluslararası sınırların açılış zamanına göre %58-%78 arası azalış beklemektedir. Buna bağlı olarak 850 milyon ile 1,1 milyar uluslararası turist kaybı ile birlikte 910 milyar ile 1,2 trilyon dolar arası turizm gelir kaybı öngörülmektedir.

Dünyada 80 ülkede, 2.132 kayak merkezi ve 400 milyon civarında bu merkezlerden faydalanan turistin olduğu tahmin edilmektedir. Güney Avrupa Alp kuşağında yer alan Avusturya, Fransa, İtalya, İsviçre ile Kuzey Amerika'da ABD ve Kanada bu alanda en fazla ilgi çeken ve bu doğrultuda yatırımlar yapan ülkelerdir. Yılda bir milyondan fazla ziyaretçi ağırlayan 48 kayak tatil merkezinden 15'i Avusturya'da, 13'ü Fransa'da, 7'si İtalya'da, 6'sı İsviçre'de, 6'sı Amerika'da, 1'i Kanada'da bulunmaktadır.

2.3.6. Ülke Genelinde Sektörde Faaliyet Gösteren Firma Sayısı

Turizm sektörünün dönüşüm sürecinde kayak turizminde ön plana çıkan ülkeler arasında gelişmekte olan Doğu Avrupa ülkelerinin (Bulgaristan, Sırbistan vb.) yanı sıra Türkiye de yer almaktadır. Hâlihazırda, Türkiye'de Bakanlar Kurulu tarafından, Turizm Teşvik Kanunu'na dayanarak ilan edilmiş kış sporlarına elverişli 12 bölge bulunmaktadır.

Türkiye'de turizmi çeşitlendirme hedefi doğrultusunda gerçekleştirilen alt yapı, çevre, tanıtım ve yatırım faaliyetleri özellikle Orta ve Doğu Anadolu'da Palandöken (Erzurum), Ergani (Erzincan), Erciyes (Kayseri) ve Sarıkamış (Kars) gibi kış ve dağ turizmi merkezlerinde yoğunluk kazanmaktadır.

Türkiye'de bulunan 705 beş yıldızlı otelin 407'si otel ve tatil köyü olarak Antalya'da yer almaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'de 28'e varan kış turizm merkezi bulunmaktadır. Bunlardan aktif olanların sayısı sekiz, bir kısmı aktif olanların sayısı ise beş iken diğerleri plan aşamasındadır. Bu kış turizm merkezlerinde yatak kapasitesi 11.207'dir. 2023 Turizm Stratejisi Planı kapsamında bu kapasitenin 79.345'e çıkarılması hedeflenmektedir.

2.3.7. Kurulu Kapasite Rakamları ile Kapasite Kullanım Oranları

Yıllara göre turizm belgeli konaklama tesislerinin sayısı aşağıdaki tablodadır.

Tablo 9. Yıllara Göre Turizm Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri

Yıllar	Turizm Yatırım Belgeli			Turizm İşletme Belgeli		
	Tesis	Oda	Yatak	Tesis	Oda	Yatak
2015	1.125	146.162	314.194	3.309	404.462	850.089
2016	1.135	144.616	312.912	3.641	426.981	899.881
2017	1.051	122.228	263.033	3.771	446.228	935.286
2018	981	104.910	225.421	3.925	464.927	974.574
2019	723	84.172	180.852	4.038	473.609	992.341

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 10.08.2020 tarihi itibarıyla bakanlık belgeli konaklama tesisi istatistikleri aşağıdaki tablodadır.

Tablo 10. 10.08.2020 Tarihi İtibarıyla Bakanlık Belgeli Konaklama Tesis Verileri

Şehir	İşletme Belgeli Tesis Sayısı	İşletme Belgeli Oda Sayısı	İşletme Belgeli Yatak Sayısı	Yatırım Belgeli Tesis Sayısı	Yatırım Belgeli Oda Sayısı	Yatırım Belgeli Yatak Sayısı
İstanbul	631	63.215	127.374	102	10.835	22.302
Ankara	184	14.692	29.465	13	01.051	2.161
İzmir	214	19.398	39.895	40	3.745	8.094
TR72	51	3.424	6.953	4	362	735
Kayseri	23	1.918	3.865	3	279	569
Toplam	4.126	480.721	1.006.445	736	84.087	181.608

Yıllara göre turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde; tesislere geliş sayısı, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki tablodadır.

Tablo 11. Yıllara Göre Geceleme Kalış ve Doluluk Verileri

Yıllar	Tesise Geliş Sayısı	Geceleme	Ortalama Kalış Süresi	Doluluk Oranı %
2015	43.359.970	133.881.306	3,09	51,95
2016	36.945.637	112.545.478	3,05	42,22
2017	43.047.581	116.227.696	2,70	50,99
2018	50.344.818	144.415.267	2,87	56,43
2019	56.114.377	159.148.984	2,84	58,90

Belge türüne göre beş yıldızlı tesis, oda ve yatak kapasiteleri aşağıdaki tablodadır.

Tablo 12. Belge Türüne Göre 5 Yıldızlı Tesis ve Kapasite Verileri (2019)

Turizm Yatırım Belgeli			Turizm İşletme Belgeli		
Tesis	Oda	Yatak	Tesis	Oda	Yatak
130	36.966	80.310	669	214.820	456.009

Turizm işletme belgeli beş yıldızlı tesislerde; tesislere geliş sayısı, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki tablodadır.

Tablo 13. 5 Yıldızlı Tesis Geceleme Kalış ve Doluluk Verileri (2019)

Tesise Geliş Sayısı	Geceleme	Ortalama Kalış Süresi	Doluluk Oranı(%)
23.456.419	80.842.479	3,45	63,48

2.3.8. İlde Çalışma Konusu Ürün Alanında Faaliyet Gösteren Firma Sayısı, Üretim (Miktar Ve Para Birimi Cinsinden Değer Olarak) ve Kurulu Kapasite Rakamları ile Kapasite Kullanım Oranları

Kayseri’de üç adet beş yıldızlı otel 872 yatak kapasitesi sunmaktadır. Erciyes dağında 9 adet konaklama tesisi 1.450 yatak kapasitesi sunmakta olup, beş yıldızlı otel bulunmamaktadır.

Kayseri’de bulunan konaklama tesisleri tür ve kapasitelerine göre aşağıdaki tablodadır.

Tablo 14. Kayseri’de Bulunan Konaklama Tesis ve Kapasite Verileri (2019)

İşletmeler	Adet	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Turizm İşletme Belgeli	22	1.868	3.775
Turizm Yatırım Belgeli	3	234	485
Erciyes’teki Kamu Tesisleri	4	119	340
Belediye Belgeli	37	1.107	2.164
Toplam	66	3.328	6.364

Kayseri’de bulunan işletme belgeli tesisler tür ve kapasitelerine göre aşağıdaki tablodadır.

Tablo 15. Kayseri’de Bulunan İşletme Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri (2019)

Otelin Adı	Türü	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Wyndham Grand Kayseri	5 Yıldız	205	410
Radisson Blue Hotel	5 Yıldız	244	490
Ommer Otel	5 Yıldız	186	372
City One Otel	4 Yıldız	100	200
Novotel	4 Yıldız	96	192
Ramada Resort Erciyes Otel	4 Yıldız	72	148
Holiday Inn Kayseri Düvenönü	4 Yıldız	160	320
Divan City	4 Yıldız	121	252
Mirada Del Monte	3 Yıldız	40	96

Otelin Adı	Türü	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Nüzhet Otel	3 Yıldız	52	108
İbis Otel	3 Yıldız	160	320
Bent Otel	3 Yıldız	40	80
Grand Ülger	3 Yıldız	33	66
Lifos Oteli	3 Yıldız	42	84
Gevher Otel	3 Yıldız	41	82
Asberlin Oteli	2 Yıldız	62	116
Magna Apex	Dağ Evi	31	69
La Casa	Butik	45	90
İmamoğluPaşa Otel	Butik	35	70
Ace Erciyes	Pansiyon	13	30
Magna Pivot	Butik	38	76
Fier Life Center	Butik Otel	52	104
Toplam	22	1.868	3.775

Tablo 16. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan İşletme Belgeli Tesis ve Kapasite Verileri (2019)

Otelin Adı	Türü	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Ramada Resort Erciyes Otel	4 Yıldız	72	148
Mirada Del Monte	3 Yıldız	40	96
Magna Apex	Dağ Evi	31	69
Magna Pivot	Butik	38	76
Toplam	4	181	389

2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep

Türkiye'nin son 5 yıla ait turist sayıları ve turizm gelirleri aşağıdaki tablodadır.

Tablo 17. Türkiye'nin Yıllara Göre Turist Sayıları ve Turizm Gelirleri

	2015	2016	2017	2018	2019
Turist Sayısı (milyon)	39,5	30,3	37,6	45,8	52,5
Turizm Geliri (milyar \$)	35,6	26,8	31,9	37,1	36,5

2019 yılı verilerine göre Türkiye'de en çok konaklama yapan yabancı ziyaretçiler içinde Rusya %23,4'lük pay ile ilk sırada yer almıştır. Bu alandaki ilk 5 ülke aşağıdaki tablodadır.

Tablo 18. Türkiye'nin Ükelere Göre Ziyaretçi Oranı (2019)

	Rusya	Almanya	Birleşik Krallık	Ukrayna	Polonya
Ziyaretçi Oranı	23,4	19,4	7,6	3,2	3

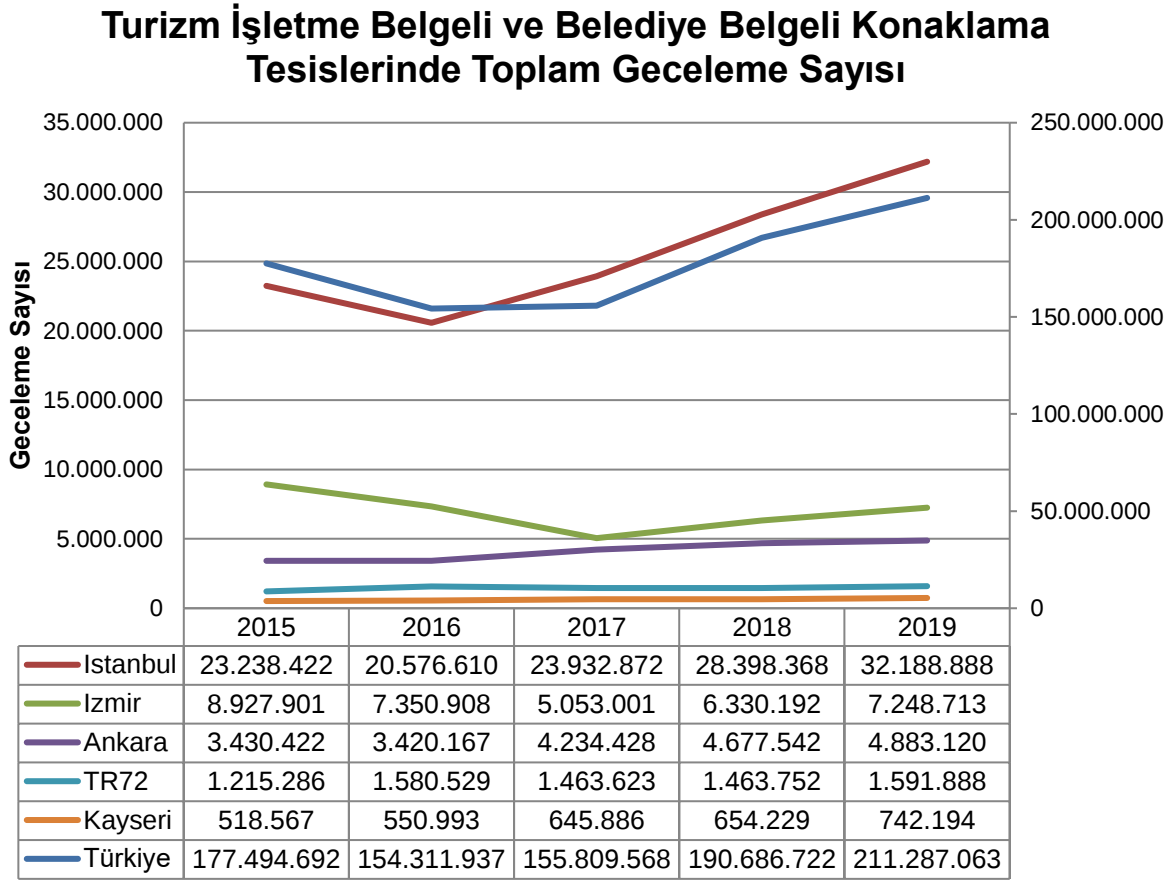
Ziyaretçilerin tercih sebeplerinde coğrafi yakınlık ve aile-sosyal ilişkiler etkili olmaktadır.

Kayseri ilinde son 5 yılda konaklayan turist sayıları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 19. Kayseri'nin Yıllara Göre Turist Sayıları

2015	2016	2017	2018	2019
354.443	367.240	431.234	566.874	584.174

Şekil 2. Turizm İşletme Belgeli ve Belediye Belgeli Konaklama Tesislerinde Toplam Geceleme Sayısı (TÜİK)

Grafikten de anlaşılacağı gibi 2020 yılınca yaşanan Covid-19 salgını etkileri azaldığında Ülke genelinde yaşanan talep artışının devam edeceği tahmin edilmektedir. Bu talep artışı kapsamında Erciyes Kayak Merkezinde geceleme talebinde de bir artış yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Hâlihazırda Erciyes Kayak Merkezinde bulunan tesislerin sezon doluluk oranları %100'e ulaşmıştır. Önümüzdeki yıllar da talebin artacağı da düşünüldüğünde merkez de yeni tesislere talep olacaktır.

2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini

Türkiye'ye yıllara göre gelen turist sayıları ve elde edilen turizm gelirleri incelendiğinde sayıların siyasi ve ekonomik gelişmelerden çok fazla etkilendiği görülmektedir. Geçmiş yıllarda yaşanan siyasi olaylar gelen turist sayısını olumsuz etkilemiştir. Yakın zamanda yaşanan ve etkileri hala devam eden ekonomi ve kur krizleri ise turist sayısının artmasına rağmen elde edilen turizm gelirini benzer oranda artıramamıştır.

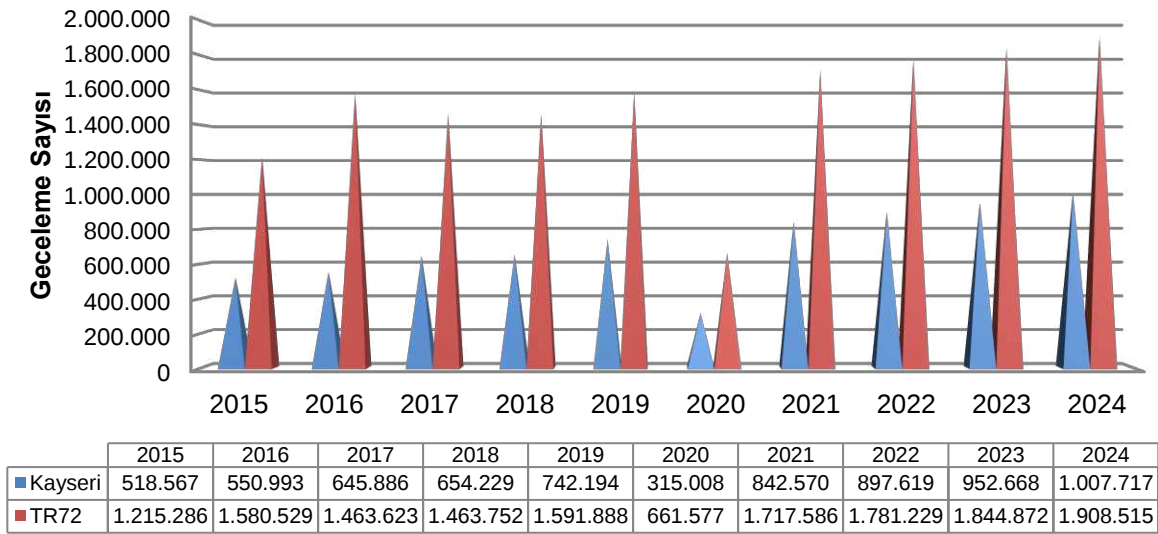
2019 yılı sonlarına doğru dünyayı etkisi altına alan Coronavirüs salgını sebebi ile uluslararası turist sayısı ve turizm gelirlerinde 2020 başta olmak üzere önümüzdeki yıllarda dramatik azalışlar beklenmektedir.

Dünya Turizm Örgütü'nden yapılan açıklamada, 2020'nin ilk üç ayında uluslararası turist sayısının bir önceki yılın aynı dönemine göre % 22 oranında azaldığı belirtilmiştir. Bu düşüşün yılsonuna kadar uluslararası sınırların açılış zamanına göre %60 ila %80 oranlarına kadar yükselebileceği şeklinde muhtemel senaryolar öngörülmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü'nün yaptığı panel araştırmasına göre, iç talebin uluslararası talepten daha hızlı toparlanması beklenmektedir. Uzmanların çoğu, 2020'nin son çeyreğinde ve daha güçlü ihtimalle 2021'de sektörde iyileşme belirtileri görüleceğini beklemektedir. Daha önceki benzer krizlere dayanarak, tatil ve eğlence seyahatlerinin iş seyahatlerinden daha hızlı toparlanması beklenmektedir. Özellikle aile-sosyal ilişki ziyaretlerinde en hızlı tepki beklenmektedir. Bu durum Türkiye açısından nispeten olumlu olmakla birlikte eğlence turizmi için de beklentileri artırabilir.

Kayseri ilinde de Türkiye genelinde yaşanan turizm gelişimine paralel bir gelişme olduğu varsayıldığında, aşağıdaki grafikteki gibi bir artış olması beklenmektedir.

Turizm İşletme Belgeli ve Belediye Belgeli Konaklama Tesislerinde Toplam Geceleme Sayısı

Şekil 3. 2024 Yılına Kadar Kayseri İli Geceleme Sayısı ve Tahminleri

2015 – 2024 yılları arasında verileri ışığında, 2020 yılında yaşanan pandeminin negatif etkisi de düşünülerek tahmin yapıldığında sırasıyla 2020 yılında 315.008, 2021 yılında 842.570, 2022 yılında 897.619, 2023 yılında 952.668, 2024 yılında 1.007.717 geceleme olacağı düşünülmektedir.

2.6. Girdi Piyasası

5 yıldızlı otelin kurulacağı Bölgede tam rekabet piyasası koşullarının olduğu varsayılmıştır. Tam rekabet piyasalarda talep edenler ile arz edenlerin sayısı fazladır. Alıcıların ve satıcıların fazla olduğu piyasalarda arz ve talebe göre fiyat kendiliğinden oluşur. Ön fizibilite konusu tesisin maliyet hesabında kullanılacak fiyatlar, bölgede bulunan otellerin fiyatları dikkate alınarak belirlenmiştir.

Otel işletmek için gereken girdilerin temini Bölgede faaliyet gösteren başka otellerde bulunduğu için kolay olmaktadır. Ayrıca Erciyes Master Planı da Bölgenin cazibesini arttırmış, bu kapsamda yapılan altyapı yatırımları ile de girdilerin temini daha da kolaylaşmış ve kolaylaşacaktır.

Genel olarak girdiler Bölgedeki altyapılardan ve hizmet sağlayıcılardan temin edilecektir. Bu da hem işletme için avantaj sağlayacak hem de Bölgeye katkı sağlanmış olunacaktır. Bu kapsamda Erciyes dağında işletilecek 5 yıldızlı bir otelin girdi maliyetleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 20. Girdi Temin Koşulları ve Girdi Maliyetleri

Kalem	Birim	Yıllık Kullanım Miktarı	Birim Maliyet (₺)	Yıllık Maliyet (₺)
Elektrik	kWh	1.800.000	0,7	1.260.000
Su	Metreküp	12.000	6,5	78.000
Yakıt (Kömür)	Ton	50	2.000	100.000
Doğalgaz	Metreküp	150.000	1,4	210.000
Telefon	Hat Başına	30	39	1.170
5 Yıldız için rutin denetimler (ulusal ve uluslararası)	Yıllık	1	30.000	30.000
TOPLAM				1.679.170

2.7. Pazar ve Satış Analizi

Kış turizmine yönelik faaliyetlere olanak sunan Erciyes Kayak merkezinde, turistlerin kayak sporu başta olmak üzere pek çok kış turizm aktivitelerini gerçekleştirmelerinin yanı sıra konaklama, yeme içme ve eğlence gibi hizmetler de sunulmaktadır. Kayak merkezlerinde gelen turistlerin temel amacı kayak yapmak olsa da konaklama, yeme-içme hizmetleri, eğlence faaliyetleri gibi diğer isteklerini de sunacak paketlerin geliştirilmesi turistlerin memnuniyetini artıracak en önemli etkenlerden biridir.

Kayak turizmi müşterilerinin otel seçiminde ulaşım, fiyat ve hizmet kalitesi etkili olmaktadır. Bu kapsamda Erciyes Kayak Merkezi Türkiye'deki en avantajlı kayak merkezlerindendir. Teknik analiz bölümünde de detaylı belirtileceği gibi Erciyes Kayak Merkezi gerek pistlerin altyapısı gerek ise uzunluğu ve çeşitliliği ile Türkiye'de rakipsizdir. Mekanik tesislerin niteliği, konaklama tesislerinin özellikleri, günden güne gelişen kayak merkezi atmosferi, eğlence ve aktivite olanakları da hesaba katıldığında önümüzdeki süreç için de hızlı bir büyüme vaat etmektedir.

Müşteriler genelde dinlenme, eğlenme, rahatlama, çeşitli spor aktivitelerine katılma ve özellikle şehir hayatından ve stresinden uzaklaşma gibi nedenlerle dağ otellerini tercih etmektedir. Bu kapsamda düşünüldüğünde bu amaçlara hizmet eden konseptlerde yapılan otellerde konaklama tercih sebebi olacaktır.

Turizm sektörü genelinde geçerli kural olan sıkı müşteri ilişkileri yönetimi, kayak turizmi otelleri için de geçerlidir. Rekabet avantajı elde etme konusunda en etkili pazarlama kaynağı müşteri ilişkileri kapasitesidir. Müşteri ilişkileri kapasitesi, müşteri hizmet ve desteğinin üst düzeyde olması, müşteri ihtiyaç ve taleplerinin anlaşılması, müşterilerle iyi ilişkiler kurulması ve bu ilişkilerin sürdürülmesini ifade etmektedir.

Diğer önemli bir etken ise kapasite yönetimidir. Gerek fiziki kapasitenin gerekse insan kaynakları kapasitesinin doğru ayarlanması gerekmektedir. Beş yıldızlı otel müşteri portföyü değerlendirildiğinde hizmetlerin sunumunda süreci azaltan nitelikte ve yeterli sayıda personel ile tesisin işletilmesi rekabet avantajı yaratacaktır.

Erciyes Kayak Merkezi'nde 5 yıldızlı, 120 oda ve 220 yataklı otel kurulumuna yönelik yapılan ön fizibilite çalışmasında kar miktarı ve kalitesinin kayak yapmaya elverişli olduğu kayak sezonunda tesisin 135 gün (Kasım-Mart) tam kapasite ile işletmeye açık olacağı varsayılmıştır. Genel olarak

kayak turizmi otellerinde doluluk oranları Ocak ve Şubat aylarında özellikle yılbaşında ve okulların sömestr tatili boyunca %100 noktasına kadar ulaşmaktadır. Sezon dışında ise günübirlik ziyaretçilerin otel tesislerini kullanım durumuna göre hizmet verip vermeyeceği planlanacaktır.

Tablo 21. Hizmet Satış Bedelleri

Hizmet Türleri	Birim Satış Fiyatı (\$)	Birim Satış Fiyatı (₺)
Konaklama 1 yataklı (oda+kahvaltı)	120	1.116
Konaklama 2 yataklı (oda+kahvaltı)	100	930
Konaklama 3 yataklı (oda+kahvaltı)	80	744
Restoran (kişi)	25	232,5
Kayak Takım Kiralama (Günlük)	30	279

Tablo 22. Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranları

Kapasite Kullanım Oranı											
Yıllar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ort.
Kapasite Kullanım Oranı	0%	55%	65%	70%	70%	75%	75%	75%	75%	75%	64%

Tablo 21 ve Tablo 22’de ki veriler dikkate alınarak hesaplanan tesisin yıllık ortalama oda gelirleri aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sezon Kasım – Nisan ayları arasında 135 gün olarak alınmıştır.

Tablo 23. Oda Gelirleri

Yatak/Oda	Oda Tipi	Toplam Yatak Sayısı	Ortalama Kapasite Kullanım Oranı	Kapasite Kullanıma Göre Gelir	Sezon Geliri (\$)	Sezon Geliri (₺)
3 yataklı	10 suit oda	30	64	14.285	207.360	1.928.448
2 yataklı	80 oda	160	64	95.232	1.382.400	12.856.320
1 yataklı	30 oda	30	64	21.427	311.040	2.892.672
Toplam	120 oda	220	64	130.944	1.900.800	17.677.440

Restoran bölümü için ise günlük ortalama 30 kişinin hizmet talebi olacağı varsayılmıştır. Bu durumda günlük ortalama 750 \$ restoran geliri ile sezonda toplam 101.250 \$ restoran geliri olacaktır. Müşterilerden bir kısmının kayak ekipmanları talebi olacaktır. Ayrıca otel müşterisi olmayanlara da kayak ekipmanı temini hizmeti verilebilecektir. Bu sayı ise sezonda toplam günlük ortalama 20 kişi olarak varsayılmıştır. Bu durumda ise günlük ortalama 600 \$ kayak kiralama geliri ile sezonda toplam 81.000 \$ kayak kiralama geliri olacaktır.

3. TEKNİK ANALİZ

3.1. Kuruluş Yeri Seçimi

3.1.1. Erciyes Kayak Merkezi

Mülkiyeti tamamen Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan Erciyes Turizm Merkezi 26 milyon m² alan üzerinde yer almakta ve Büyükşehir Belediyesi tarafından, Türkiye'de bir ilk olarak "dağ yönetim" fonksiyonuyla kurulan Kayseri Erciyes AŞ tarafından profesyonel bir mantıkla tek elden yönetilmektedir. Türkiye'de örnek bir 'dağ yönetim' modelini gerçekleştiren kurum, Erciyes'in bütününde ziyaretçilerin ihtiyacı olan tüm hizmetlerin en kaliteli biçimde verilmesi noktasında hizmetlerini sürdürmektedir. 2020 yaklaşık 2.000.000 kişinin ziyaret ettiği bir yıl olmuştur. 200.000 – 250.000 kişi kayak sporcusudur. 25.000 yabancı kayak sporcu ziyaret etmiştir. 2021 yılında yabancı turist sayısının 50.000 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Saatte 26.750 kişi taşıma kapasitesiyle hizmet veren mekanik tesisler ile donatılmış olan Erciyes Kayak Merkezindeki pist bilgileri aşağıdaki tabloda detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 24. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan Pistler

No	Pist	Zorluk	Uzunluk (m)	Başlangıç Rakım (m)	Bitiş Rakım (m)
1	1	Zor	2.465	2.939	2.429
2	1a	Orta	243	2.939	2.740
3	1b	Orta	2.673	2.429	2.088
4	2	Orta	2.665	2.939	2.429
5	2a	Orta	1.227	2.830	2.700
6	2b	Orta	990	2.780	2.600
7	3	Kolay	2.514	2.636	2.410
8	3a	Orta	807	2.636	2.429
9	3b	Orta	450	2.429	2.250
10	4	Orta	2.624	2.636	2.088
11	5	Kolay	2.561	2.641	2.444
12	6	Kolay	1.281	2.598	2.444
13	6a	Kolay	673	2.542	2.430
14	7	Kolay	2.882	2.601	2.270
15	7a	Orta	346	2.580	2.490
16	8	Zor	1.510	2.601	2.270
17	9	Orta	2.425	2.607	2.266
18	10	Orta	1.050	2.607	2.466
19	10a	Kolay	230	2.480	22.390
20	11	Kolay	2.075	2.466	2.266
21	11a	Kolay (Eğitim)	640	2.377	2.270
22	12	Orta	2.119	2.790	2.380

No	Pist	Zorluk	Uzunluk (m)	Başlangıç Rakım (m)	Bitiş Rakım (m)
23	13	Kolay	1.650	2.466	2.209
24	13a	Kolay	920	2.360	2.209
25	13b	Kolay	1.750	2.466	2.225
26	14	Zor	4.210	3.346	2.268
27	14a	Zor	1.050	3.140	2.790
28	15	Orta	2.370	2.637	2.225
29	15a	Orta	1.100	2.637	2.466
30	16	Kolay	1.245	2.405	2.222
31	16a	Kolay	1.360	2.405	2.225
32	17	Zor	1.860	3.346	2.922
33	18	Zor	1.170	2.931	2.710
34	18a	Orta	1.930	2.710	2.268

Mavi - Kolay (0° - 25° derece arası eğim), Kırmızı - Orta Zor (25° ila 40° arası eğim), Siyah - Zor (40° ve üzeri)

Tablo 25. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan Mekanik Tesisler

No	İsim	Uzunluk (m)	Başlangıç Rakım (m)	Bitiş Rakım (m)
1	Lifos Gondol	2.495	2.088	2.636
2	Karakulak	1.589	2.444	2.641
3	Sırt	1.434	2.270	2.601
4	Yalçın	902	2.430	2.598
5	Keven	1.853	2.266	2.607
6	Hitit	2.225	2.429	2.939
7	Kültepe	2.173	2.225	2.637
8	Kaniş	985	2.222	2.405
9	Divan	2.736	2.268	2.931
10	Ottoman	1.613	2.922	3.346
11	T-Bar Hisarcık	510	2.270	2.377
12	Zümrüt	1.500	2.380	2.790
13	Kartın	808	2.429	2.636
14	Tekir Gondol	1.602	2.209	2.466

Erciyes Kayak Merkezinde bulunan mekanik tesisler Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilmektedir. Bu da tesislerin kullanım ücretlerinin düşük olmasını sağlamakta ve diğer kayak merkezlerine göre önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Tablo 26. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan Yürüyen Bantlar

No	İsim	Uzunluk (m)	Başlangıç Rakım (m)	Bitiş Rakım (m)
1	Hacılar	200	2.090	2.125
2	Tekir	140	2.212	2.229
3	Hisarcık	130	2.275	2.294
4	Hisarcık	50	2.272	2.280
5	Develi (BabyLift)	150	2.229	2.258

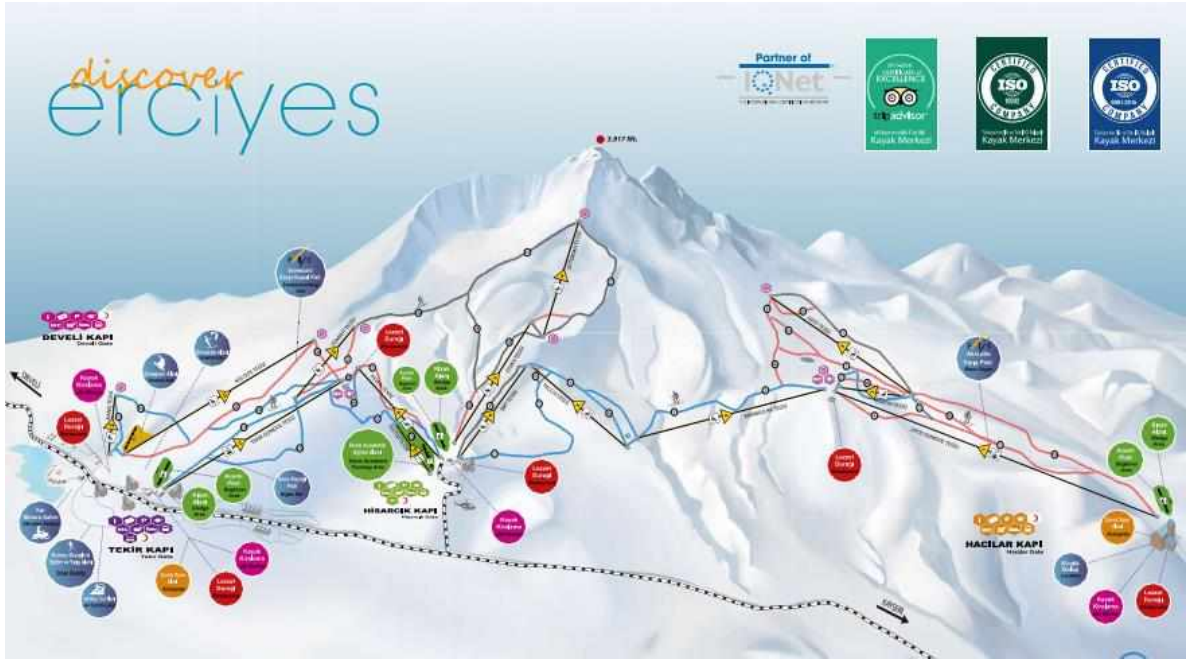
Şekil 4. Erciyes Kayak Merkezi'nde Bulunan Mekanik Tesisler

Erciyes Kayak Merkezi'nde mevcut otel olarak dört ve üç yıldızlı oteller ile butik oteller bulunmaktadır. Master Planın tamamlanmasıyla en yoğun dönemde ortalama 10.000 kişilik kapasiteye sahip olabileceği düşünülmektedir. İmkanların da gelişmesiyle durum iyi düzeyde hizmet veren bir beş yıldızlı otel ihtiyacına işaret etmektedir. Ayrıca üst düzey konaklama gerektiren temsil, kongre ve toplantı amaçlı kullanım için de beş yıldızlı bir otel ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda, böyle bir yatırımla ilgili olarak her tür teşvikin sağlanması yönünde gerek kamu gerek şehirde bulunan özel sektör temsilcileri açısından bir görüş birliği olduğu dikkate alınarak, beş yıldızlı otel yatırımının cazip olacağı öngörülmektedir. Ayrıca Kayak Merkezindeki birçok noktadan emsalsiz bir manzara seyretme imkânı bulunurken sadece Erciyes'te yetişen pek çok çiçek ve bitki türünü de keşfetme imkanı elde edilmektedir.

Kuruluş yerinde fiziksel altyapı özellikleri Erciyes Master Planı ile sıkıntısız hale gelmiştir. Hem Karayolları Bölge Müdürlüğü hem de Kayseri Büyükşehir Belediyesi ekiplerince Kayseri Merkezi Erciyes Kayak Merkezi'ne bağlayan yollar gözetilerek açık tutulmaktadır. Haberleşme olanakları, su-elektrik-doğalgaz vb. altyapı olanakları açısından da herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

Şekil 5. Erciyes Kayak Merkezi

Arazi mülkiyet durumu açısından Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından master plan kapsamında otel inşaatı için belirlenen yerler mevcuttur. Bu yerler Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale usulü ile satılmaktadır.

Tesis inşaatı için gerekli kapasite ilde mevcuttur. İşletme açısından gereken insan kaynakları açısından da bölgede herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

3.2. Üretim Teknolojisi

Tesis ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların 5 yıldızlı otel yönetmeliklerine uygun olarak inşa ve dekore edilecektir. İnşaat ve dekorasyon aşamalarında 1. Sınıf malzemeler ve ürünler kullanılacaktır. Tesisin faaliyete geçmesi ile odalara 24 saat hizmet sunabilecek organizasyon kurulacaktır. Ayrıca restoran bölümünde 5 yıldızlı otel konseptine uygun olarak organik ve kaliteli ürünler tercih edilecektir.

Kullanılacak makine teçhizat yine kalite standartlarına uygun belgeli ürünlerden oluşacaktır. Kayak ekipmanları kiralama hizmeti için tedarik edilecek ekipmanlar da yine kaliteli ve birinci sınıf ürünler olacaktır. Kullanım durumunda göre yıpranmış ürünler yenileri ile düzenli olarak değiştirilecektir.

3.3. İnsan Kaynakları

Tablo 27. İl Nüfusunun Eğitim Kademelerine Göre Durumu

Eğitim durumuna göre nüfus (15 yaş ve üzeri)								
YIL	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi mezunu	Lise veya dengi mezunu	Yüksek okul veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen
2015	256.722	162.683	110.472	226.838	134.642	9.411	2.658	10.459

Eğitim durumuna göre nüfus (15 yaş ve üzeri)

YIL	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi mezunu	Lise veya dengi mezunu	Yüksek okul veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen
2016	248.257	145.625	130.491	243.114	143.926	9.688	2.652	9.382
2017	246.257	150.415	136.686	247.565	148.745	13.378	3.005	9.237
2018	223.237	150.804	148.463	261.229	157.559	14.596	3.036	9.897
2019	216.572	96.286	213.573	266.762	165.985	15.847	3.107	10.464

Tablo 28. Çalışma Çağındaki Nüfus (15-65 yaş arası) istatistikleri ve bu istatistiğin il nüfusuna oranı

YIL	0-14 yaş grubu nüfus	Toplam nüfusa oran	15-64 yaş grubu nüfus	Toplam nüfusa oran	65 yaş ve üzeri nüfus	Toplam nüfusa oran	Toplam nüfus
2015	340.137	25,36%	895.524	66,78%	105.395	7,86%	1.341.056
2016	340.896	25,42%	910.012	67,86%	108.072	8,06%	1.358.980
2017	341.516	25,47%	923.037	68,83%	112.169	8,36%	1.376.722
2018	342.011	25,50%	930.209	69,36%	117.460	8,76%	1.389.680
2019	341.760	25,48%	942.036	70,25%	123.613	9,22%	1.407.409

Tablo 29. Genç Nüfus istatistikleri ve bu istatistiğin Çalışma Çağındaki Nüfusa Oranı

15 yaş ve üzeri-bin kişi

YIL	Bölge	Yaş gruplarına göre işgücü	Yaş gruplarına göre işgücüne katılma oranı %	Eğitim durumuna göre işgücü	Yaş gruplarına göre istihdam	İktisadi faaliyet kollarına göre istihdam edilenler: Hizmetler
2015	Türkiye	29.678	51,30	29.678	26.621	13.891
2016	Türkiye	30.535	52,00	30.535	27.205	14.617
2017	Türkiye	31.643	52,80	31.643	28.189	15.246
2018	Türkiye	32.274	53,20	32.274	28.738	15.774

15 yaş ve üzeri-bin kişi

YIL	Bölge	Yaş gruplarına göre işgücü	Yaş gruplarına göre işgücüne katılma oranı %	Eğitim durumuna göre işgücü	Yaş gruplarına göre istihdam	İktisadi faaliyet kollarına göre istihdam edilenler: Hizmetler
2019	Türkiye	32.549	53,00	32.549	28.080	15.872
2015	Kayseri, Sivas, Yozgat	862	48,90	862	778	339
2016	Kayseri, Sivas, Yozgat	869	49,60	869	795	353
2017	Kayseri, Sivas, Yozgat	876	49,40	876	771	357
2018	Kayseri, Sivas, Yozgat	863	47,90	863	749	367
2019	Kayseri, Sivas, Yozgat	865	47,50	865	740	379

İlde bu sektörde faaliyet gösteren birçok işletme bulunmaktadır. Buralarda oturmuş bir çalışan sirkülasyonu bulunmaktadır. Ayrıca ilde Melikgazi Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Uygulama Oteli ve Erciyes Üniversitesi bünyesinde turizm fakültesi ter almaktadır. Bu kapsamda nitelikli istihdam anlamında sıkıntı yaşanmamaktadır. Ayrıca kış turizmi özelinde yazın güney otellerinde hizmet veren nitelikli personelin müsait zamanları olduğu için il dışından da personel istihdam edilebilmektedir.

Tesisin sınıf ve kapasitesine göre çalışacak personelin toplam sayısı 55 olarak hesaplanmıştır. Bunların 12 tanesinin 12 ay boyunca, geri kalan 43 personelin ise 4-6 aylık sezon boyunca çalışacağı öngörülmüştür. Aşağıdaki tabloda tahmini personel maliyetleri verilmiştir.

Tablo 30. Tam Kapasitede Personel Sayısı ve Personel Giderleri

Pozisyon	Aylık Net Ücretler	Aylık Brüt Ücretler	Personel Sayısı	Çalışma süresi (Ay)	Yıllık Net Ücretler Toplamı	Yıllık Toplam Brüt Ücretler
Genel Müdür	20.000 ₺	33.000 ₺	1	12	240.000 ₺	396.000 ₺
Sekreter ve İdari İşler Sorumlusu	3.600 ₺	5.940 ₺	1	12	43.200 ₺	71.280 ₺
Satış Müdürü	13.000 ₺	21.450 ₺	1	6	78.000 ₺	128.700 ₺
Satış ve Pazarlama Sorumlusu	5.000 ₺	8.250 ₺	1	4	20.000 ₺	33.000 ₺
Rezervasyon Sorumlusu	4.500 ₺	7.425 ₺	2	5	45.000 ₺	74.250 ₺
Güvenlik Elemanı	3.000 ₺	4.950 ₺	3	6	54.000 ₺	89.100 ₺
Ön Muhasebe Sorumlusu	4.000 ₺	6.600 ₺	1	12	48.000 ₺	79.200 ₺
Teknik Müdür	6.500 ₺	10.725 ₺	1	6	39.000 ₺	64.350 ₺
Teknik Servis Elemanı	3.800 ₺	6.270 ₺	2	6	45.600 ₺	75.240 ₺
Karşılama Personeli	3.000 ₺	4.950 ₺	2	5	30.000 ₺	49.500 ₺

Kat Sorumlusu	3.000 ₺	4.950 ₺	2	7	42.000 ₺	69.300 ₺
Oda Sorumlusu	3.000 ₺	4.950 ₺	6	4	72.000 ₺	118.800 ₺
Kasiyer	3.000 ₺	4.950 ₺	2	6	36.000 ₺	59.400 ₺
Aşçıbaşı	10.500 ₺	17.325 ₺	1	6	63.000 ₺	103.950 ₺
Aşçı	5.500 ₺	9.075 ₺	3	6	99.000 ₺	163.350 ₺
Şef Garson	5.500 ₺	9.075 ₺	2	6	66.000 ₺	108.900 ₺
Garson	3.000 ₺	4.950 ₺	5	6	90.000 ₺	148.500 ₺
Barmen	4.000 ₺	6.600 ₺	2	6	48.000 ₺	79.200 ₺
Mutfak Personeli	3.000 ₺	4.950 ₺	4	6	72.000 ₺	118.800 ₺
Bulaşıkçı	3.000 ₺	4.950 ₺	2	6	36.000 ₺	59.400 ₺
Çamaşırhane Elemanı	3.000 ₺	4.950 ₺	2	6	36.000 ₺	59.400 ₺
Meydan Temizleyicisi	3.000 ₺	4.950 ₺	2	12	72.000 ₺	118.800 ₺
Şoför	3.000 ₺	4.950 ₺	2	12	72.000 ₺	118.800 ₺
Turizm Stajyeri	1.700 ₺	2.805 ₺	4	12	81.600 ₺	134.640 ₺
Sağlık Görevlisi	5.000 ₺	8.250 ₺	1	6	30.000 ₺	49.500 ₺
TOPLAM			55		1.558.400 ₺	2.571.358 ₺
TOPLAM (\$)					\$ 167.570	\$ 276.490

4. FİNANSAL ANALİZ

4.1. Sabit Yatırım Tutarı

4.1.1. Arsa Yatırımı

Toplam kapalı alanının 6.000 m² olacağı tahmin edilen tesisin bodrum katı emsal hesabına dahil değildir. Zemin kat ile iki yatak katının toplam kapalı alanlarının ise yaklaşık 5.000 m² olacağı tahmin edilmiştir. Tesis için ise yaklaşık 7.500 m²'lik bir arsa ihtiyacı söz konusu olacaktır. Yatırımın yapılması düşünülen Bölge de Erciyes Master Planı kapsamında planlanan otel arazileri bulunmaktadır. 6.000 m² kapalı alan için ise yaklaşık olarak 7.500 m² lik bir arazi gerekmektedir. Mülkiyeti Kayseri Büyükşehir Belediyesinde bulunan araziler ihale usulü ile satılmaktadır. Son ihalelerde m² bedeli ortalama 100 \$ olarak değer bulmuştur.

Şekil 6. İhale Edilmesi Muhtemel Arsa Konumlar**Tablo 31. Arsa Yatırımı**

Unsurlar	Tutar (TL)	Tutar (\$)
Arsa Bedeli (7.500 m ²)	6.611.400	\$ 750.000
Toplam	6.611.400	\$ 750.000

4.1.2. Sabit Tesis Yatırımı

Etüt ve proje bedeli Mimarlar Odası tarafından 2020 yılında yapılacak yeni projeler için belirlenmiş en az bedel hesabı kullanılarak hesaplanmıştır. 5 yıldızlı oteller için uygun binaya ait inşaat mühendisliği, makine mühendisliği ve elektrik mühendisliği proje bedelleri de mimari proje bedeli baz alınarak hesaplanmıştır. Tesiste yapılacak inşaat işleri için 3.526 TL/m² birim maliyet uygun bulunmuştur. Tesisin inşası sırasında ortaya çıkacak mesleki kontrollük hizmetleri ile fenni mesuliyet hizmetleri bedeli olarak toplam 964.603 TL = 109.425 \$ teknik hizmet gideri öngörülmüştür. Tesisin tüm mekanik ve elektrik tesisat işleri için 1.410 TL/m² birim maliyet uygun bulunmuştur. Tesisin yatak katları ve genel hacimlerinde yapılacak tüm tefriş işleri için 17.630 TL/yatak birim maliyet uygun bulunmuştur. Tesiste kullanılacak teçhizat için 4.408 TL/yatak ortalama maliyet uygun bulunmuştur. Tesiste isteyenlere kiralanacak olan kayak giysi ve ekipmanına ait teçhizat harcaması da bu maliyete dahil edilmiştir.

Genel giderler harcamaları, inşaat, tefriş ve teçhizat harcamaları toplamının %2'si olarak verilmiştir. Tesis mahallinin konumu ve koşulları göz önünde tutularak beklenebilecek farklar, genel giderler dahil yapılacak sabit tesis harcamalarının %3'ü olarak verilmiştir. İndirilebilir katma değer vergisi, sabit tesis yatırımının %18'i olarak verilmiştir. Bu yatırımın 2 yıl içerisinde tamamlanacağı öngörülmektedir.

Tablo 32. Sabit Tesis Yatırımı

Unsurlar	Tutar (TL)	Tutar (\$)
Etüt - Proje Giderleri	1.720.500 ₺	\$ 185.000
Teknik Hizmet Giderleri	1.017.653 ₺	\$ 109.425
İnşaat Harcamaları	22.320.000 ₺	\$ 2.400.000
Tesisat Harcamaları	8.928.000 ₺	\$ 960.000
Tefriş Harcamaları	4.092.000 ₺	\$ 440.000
Teçhizat Harcamaları	1.023.000 ₺	\$ 110.000
Genel Giderler	782.023 ₺	\$ 84.089
Beklenebilecek Farklar	1.196.495 ₺	\$ 128.655
İndirilebilir Katma Değer Vergisi	7.394.341 ₺	\$ 795.090
Toplam	48.474.012 ₺	\$ 5.212.259

4.1.3. İşletme Sermayesi Yatırımı

Tesis tam dolulukla çalıştığında ihtiyaç duyulacak yıllık işletme sermayesi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 33. İşletme Sermayesi Yatırımı

Unsurlar	Süre (Gün)	Yıllık Tutar (Sabit)	Yıllık Tutar (Değişken)	İşletme Sermayesi Tutarı (Sabit)	İşletme Sermayesi Tutarı (Değişken)	İşletme Sermayesi Tutarı (Toplam)
Yiyecek Malzemesi	30	0 ₺	1.296.161 ₺	0 ₺	108.013 ₺	108.013 ₺
İçecekler	30	0 ₺	160.857 ₺	0 ₺	13.406 ₺	13.406 ₺
İşletme Malzemesi	60	0 ₺	400.617 ₺	0 ₺	66.768 ₺	66.768 ₺
Nakit İhtiyacı	60	2.819.188 ₺	834.325 ₺	469.866 ₺	139.056 ₺	608.922 ₺
Toplam				469.866 ₺	327.243 ₺	797.109 ₺
Toplam (\$)				\$ 50.523	\$ 35.187	\$ 85.710

4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi

Yatırıma konu ürünü tesisin benzer çalışmalar incelenerek oluşturulan gelir ve gider varsayımları kümülatif olarak aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 34. Gelir Kalemleri

Gelir Kalemi	Tutar (TL)	Tutar (\$)
Konaklama Gelirleri	17.677.440 ₺	\$ 1.900.800
Restoren Gelirleri	941.625 ₺	\$ 101.250
Kiralama Gelirler (Kayak Ekipmanları)	753.300 ₺	\$ 81.000
TOPLAM	19.372.365 ₺	\$ 2.083.050

Tablo 35. Gider Kalemleri

Gider Kalemi	Tutar (TL)	Tutar (\$)
Sabit Yatırım Maliyeti	52.558.508 ₺	\$ 5.962.259
Girdi Temini Maliyetleri	1.679.170 ₺	\$ 180.556
Personel Giderleri	2.571.358 ₺	\$ 276.490
Öngörülemeyen Giderler (%10)	425.053 ₺	\$ 45.705
TOPLAM	57.234.089 ₺	\$ 6.465.010

Ortalama 6 aylık personel giderlerinin ve yukarıda hesabı yapılan işletme sermayesi miktarı için ise yaklaşık 2.000.000 TL bulundurulması gerektiği hesap edilmektedir. Bu durumda 10 yıllık ortalama doluluk oranı olan %64 üzerinden hesaplandığında;

Tablo 36. Yatırımın Geri Dönüş Süresi

Yıl	Sabit Yatırım Maliyeti		Yıllık Giderler		Yıllık Gelir		Toplam Kar/Zarar	
	\$	₺	\$	₺	\$	₺	\$	₺
1	5.962.259	55.449.009	100.000	930.000	-	-	6.062.259	56.379.009
2	6.735.843	62.643.343	150.000	1.395.000	-	-	6.885.843	64.038.343
3	6.885.843	64.038.343	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	5.305.544	49.341.559
4	5.895.049	54.823.954	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	4.314.749	40.127.170
5	4.794.166	44.585.745	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	3.213.867	29.888.961
6	3.570.963	33.209.956	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	1.990.664	18.513.172
7	2.211.849	20.570.191	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	631.549	5.873.407
8	701.721	6.526.008	502.751	4.675.581	2.083.050	19.372.365	(878.578)	(8.170.776)

Tesisin inşaatına başlanıldığı yıl itibari ile %64 ortalama kapasite varsayımı altında tesis 8. yıl ikinci yarısında sabit yatırım tutarı çıkarılmış olacaktır.

5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Söz konusu yatırım 5 yıldızlı bir otel yatırımı olduğu için ve 5 yıldızlı otel kriterinin en az 120 odalı bir tesis gerektirdiği için ilgili çevre etki değerlendirmesi mevzuatının ekinde belirtilen “turizm konaklama tesisleri: Oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri vb. (100 oda ve üzeri)” kriterine girmektedir.

120 yataklı bir otel yatırımı “Seçme-Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi” sinde yer almaktadır. Bu kapsamda bakanlığa başvurulacak ve yetkililer tarafından yapılacak inceleme sonucunda Çevre Etki Değerlendirmesi yapıp yapılmayacağına karar verilecektir. Yetkililer tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” kararı verilirse danışman bir firma ile anlaşılıp süreç yönetilecektir. Mevcut piyasa koşullarında bu tür danışmalık faaliyetleri yatırım türü ve tutarına göre değişmekle birlikte en fazla 50.000 TL’dir. Bu miktar da toplam yatırım tutarı içerisinde göz ardı edilebilecek bir rakamdır.

KAYNAKLAR

- BoldData web sitesi, istatistikler ve raporlar. <https://bolddata.nl/en/database/worldwide-hotel/>
- Dünya Bankası web sitesi, istatistikler ve raporlar. <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD>
- Dünya Turizm Örgütü Barometreleri. <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>
- Dünya Turizm Örgütü web sitesi, istatistikler ve raporlar. <https://www.unwto.org/statistics>
- Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-152495/isletme-belgeli-tesisler.html>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. <https://yigm.ktb.gov.tr/>
- NationMaster web sitesi, istatistikler ve raporlar. <https://www.nationmaster.com/nmx/ranking/international-tourism-receipts>
- Türkiye İstatistik Kurumu www.tuik.gov.tr
- Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/06/20050621-11.htm>
- Türk Turizm Sektörünün Ekonomik Etkilerinin Girdi Çıktı Yaklaşımıyla Ölçülmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12-1, Ayten Ayşe Kaya. <http://sbd.dergi.anadolu.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/962-published.pdf>
- Türk Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Olan Etkilerinin Girdi-Çıktı Analiziyle İncelenmesi, Doğu Üniversitesi Dergisi, 20-2, Merve Ertürk – Selen Işık Maden. <http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/article/view/5>
- Türkiye Otelciler Birliği. <http://www.turob.com/Files/dosyalar/pdf/2019Konaklama%C4%B0statistikleri%C3%96zet.pdf>
- <http://www.goktepe.net/>
- <https://www.statista.com/statistics/1109855/coronavirus-international-tourism-receipts/>
- <https://www.turizmgazetesi.com/news.aspx?id=88296>
- <https://www.unwto.org/news/international-tourism-arrivals-could-fall-in-2020>
- <https://yigm.ktb.gov.tr/Eklenti/62123,kulturveturizmbakanligincasaglanandesteklerpdf.pdf?0>
- <https://www.kayserierciyes.com.tr/?lng=1>

EKLER

EK-1: Fizibilite Çalışması için Gerekli Olabilecek Analizler (Tüm Ön Fizibilite Çalışmalarında bu bölüme yer verilecektir.)

Yatırımcı tarafından hazırlanacak detaylı fizibilitede, aşağıda yer alan analizlerin asgari düzeyde yapılması ve makine-teçhizat listesinin hazırlanması önerilmektedir.

- **Ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO)**

Sektörün mevcut durumu ile önümüzdeki dönem için sektörde beklenen gelişmeler, firmanın rekabet gücü, sektördeki deneyimi, faaliyete geçtikten sonra hedeflediği üretim-satış rakamları dikkate alınarak hesaplanan ekonomik kapasite kullanım oranları tahmini tesis işletmeye geçtikten sonraki beş yıl için yapılabilir.

Ekonomik KKO= Öngörülen Yıllık Üretim Miktarı /Teknik Kapasite

- **Üretim Akım Şeması**

Fizibilite konusu ürünün bir birim üretilmesi için gereken hammadde, yardımcı madde miktarları ile üretimle ilgili diğer prosesleri içeren akım şeması hazırlanacaktır.

- **İş Akış Şeması**

Fizibilite kapsamında kurulacak tesisin birimlerinde gerçekleştirilecek faaliyetleri tanımlayan iş akış şeması hazırlanabilir.

- **Toplam Yatırım Tutarı**

Yatırım tutarını oluşturan harcama kalemleri yıllara sari olarak tablo formatında hazırlanabilir.

- **Tesis İşletme Gelir-Gider Hesabı**

Tesis işletmeye geçtikten sonra tam kapasitede oluşturması öngörülen yıllık gelir gider hesabına yönelik tablolar hazırlanabilir.

- **İşletme Sermayesi**

İşletmelerin günlük işletme faaliyetlerini yürütebilmeleri bakımından gerekli olan nakit ve benzeri varlıklar ile bir yıl içinde nakde dönüşebilecek varlıklara dair tahmini tutarlar tablo formunda gösterilebilir.

- **Finansman Kaynakları**

Yatırım için gerekli olan finansal kaynaklar; kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakların toplamından oluşmaktadır. Söz konusu finansal kaynaklara ilişkin koşullar ve maliyetler belirtilebilir.

- **Yatırımın Kârlılığı**

Yatırımı değerlendirmede en önemli yöntemlerden olan yatırımın kârlılığının ölçümü aşağıdaki formül ile gerçekleştirilebilir.

Yatırımın Kârlılığı= Net Kâr / Toplam Yatırım Tutarı

- Nakit Akım Tablosu

Yıllar itibariyle yatırımda oluşması öngörülen nakit akışını gözlemlemek amacıyla tablo hazırlanabilir.

- Geri Ödeme Dönemi Yöntemi

Geri Ödeme Dönemi Yöntemi kullanılarak hangi dönem yatırımın amorti edildiği hesaplanabilir.

- Net Bugünkü Değer Analizi

Projenin uygulanabilir olması için, yıllar itibariyle nakit akışlarının belirli bir indirgeme oranı ile bugünkü değerinin bulunarak, bulunan tutardan yatırım giderinin çıkarılmasıyla oluşan rakamın sıfıra eşit veya büyük olması gerekmektedir. Analiz yapılırken kullanılacak formül aşağıda yer almaktadır.

$$NBD = \sum_{t=0}^n \frac{NAt}{(1-k)^t}$$

NAt : t. Dönemdeki Nakit Akışı

k: Faiz Oranı

n: Yatırımın Kapsadığı Dönem Sayısı

- Cari Oran

Cari Oran, yatırımın kısa vadeli borç ödeyebilme gücünü ölçer. Cari oranın 1,5-2 civarında olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Likidite Oranı, yatırımın bir yıl içinde stoklarını satamaması durumunda bir yıl içinde nakde dönüşebilecek diğer varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilme gücünü gösterir. Likidite Oranının 1 olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{(\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar})}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Söz konusu iki oran, yukarıdaki formüller kullanılmak suretiyle bu bölümde hesaplanabilir.

- Başabaş Noktası

Başabaş noktası, bir firmanın hiçbir kar elde etmeden, zararlarını karşılayabildiği noktayı/seviyeyi belirtir. Diğer bir açıdan ise bir firmanın, giderlerini karşılayabildiği nokta da denilebilir. Başabaş noktası birim fiyat, birim değişken gider ve sabit giderler ile hesaplanır. Ayrıca sadece sabit giderler ve katkı payı ile de hesaplanabilir.

$$\text{Başabaş Noktası} = \frac{\text{Sabit Giderler}}{(\text{Birim Fiyat} - \text{Birim Değişken Gider})}$$

Ek-2: Yerli/İthal Makine-Teçhizat Listesi

İthal Makine / Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, kg, m ³ vb.)	F.O.B. Birim Fiyatı (\$)	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyet (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

Yerli Makine / Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, kg, m ³ vb.)	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyeti (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

KAYSERİ

Mevlana Mah. M.K.P. Bulvarı. No: 79 Kat: 5-6

Kocasinan - Kayseri / TÜRKİYE

Tel.+90 352 352 67 26

Fax.+90 352 352 67 33

SİVAS

Akdeğirmen Mah. Höllüklük Cad.

No: 39, 58040, SİVAS

Tel: +90 346 222 0800

Fax: +90 346 222 0820

YOZGAT

Aşağınohutlu Mah. Sakarya Cad. No: 9 Kat: 2 YOZGAT

Tel: +90 354 217 6726

Fax: +90 354 217 6726

oran.org.tr

E-Posta: info@oran.org.tr

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz